

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: oproepen erfgoedpremie – ronde 2023

In 2020 is het erfgoedpremiestelsel drastisch hervormd en is een nieuw systeem met oproepen in het leven geroepen. In 2021 maakte de Vlaamse regering hiervoor een kalender op tot en met 2023. Deze mededeling betreft de actualisatie van de laatste oproepenronde voor deze legislatuur, die uiterlijk op 1 oktober van 2023 moet zijn gelanceerd.

1. ERFGOEDPREMIES VIA OPROEP

In 2020 voerde de Vlaamse Regering een drastische hervorming door van het premiestelsel voor beschermd onroerend erfgoed. Daarbij is onder meer het systeem voor erfgoedpremies volgens de 'bijzondere procedure' vervangen door een systeem voor erfgoedpremies via oproep. Dit nieuwe systeem bouwt verder op de vroegere procedure, maar vervangt de vrije instroom van aanvragen door een meer geprogrammeerde manier van werken, waarbij geïnteresseerde premienemers dossiers kunnen indienen in het kader van een oproep met een vooraf bepaalde inhoudelijke en financiële focus. Kandidaat-dossiers worden aan een jurering onderworpen, en er kunnen niet meer premies worden toegekend dan een vooraf bepaald totaalbudget toelaat. Wachtlijsten zijn in dit systeem uitgesloten.

In een mededeling aan de Vlaamse Regering van 22 januari 2021 (VR 2021 2201 MED.0029), zijn de oproepthema's bekend gemaakt die nog deze regeerperiode aan bod zullen komen, en per thema ook de beschikbare budgetten. Deze zijn bestemd voor vastleggingen zodra kandidaat-dossiers succesvol de selectieprocedure hebben doorlopen. De doorlooptijd van de oproepprocedure is minimaal 1 jaar en 8 maanden, vanaf de oproep op 1 oktober van jaar X, tot de aflevering van 'ontvankelijke dossiers' op 1 juni van jaar X+2.

Het voor oproepen gereserveerde krediet is deze legislatuur nog beperkt, omdat er budgettaire ruimte moet overblijven voor het verwerken van engagementen in toepassing van het oude premiestelsel, de bestaande voorafnames en de wachtlijsten.

2. DE OPROEPENRONDE 2023

De oproepenkalender voor deze regeerperiode voorzagt voor 2023 nog volgende reguliere oproepen:

Lanceringsjaar	Oproepthema	Bedrag	Beoogd vastleggingsjaar
2023	'Hoogdringende dossiers'	5.000.000	2025
	'Kleine totaalprojecten'	5.000.000	
	Totaal	10.000.000	

Omdat met de oproepenronde 2023 een procedure wordt gelanceerd met een doorlooptijd tot 2025, en de impact dus voor de volgende regeerperiode is, is er bij de opmaak van de kalender naar het einde van de legislatuur toe bewust voor gekozen om slechts een beperkt aantal oproepen te lanceren met een eenvoudige inhoudelijke en strakke budgettaire scope. 'Hoogdringende dossiers' en 'Kleine totaalprojecten' zijn echter ook herhaalthema's, die al in 2021 en 2022 zijn aangesneden, wat ondertussen tot belangrijke bevindingen heeft geleid die mij tot een bijstelling van de kalender hebben bewogen:

- De **oproepen 'hoogdringende dossiers'** waren weliswaar succesvol, maar het thema is eigenlijk een contradictio in terminis. De doorlooptijd van de oproepenprocedure is zo lang dat ze onmogelijk een antwoord kan bieden op de acute noden waarvoor het thema eigenlijk is bedoeld. Het is ook enigszins oneigenlijk om dit soort dossiers te bedienen via een competitief systeem met een jurybeoordeling. Voor werkelijk hoogdringende dossiers biedt de erfgoedpremie via de standaardprocedure – met een aanzienlijk kortere doorlooptijd - een perfecte uitweg. Ik heb het thema vorig jaar al lichtjes afgebouwd door het initieel voorziene bedrag voor de oproep 2022 te reduceren, maar stel voor het thema voor 2023 volledig te laten vallen;
- De **oproepen 'Kleine totaalprojecten'** genereerden zowel in 2021 als 2022 een bijzonder grote en zeer diverse respons. Ik besliste in 2022 daarom al om voor dit thema meer budget te voorzien én om het thema 'kleine totaalprojecten' per oproep te specificeren, opdat kandidaatdossiers bij het jureren gemakkelijker met elkaar kunnen worden vergeleken. Voor dit jaar stel ik eenzelfde aanpak voor met één oproep 'kleine totaalprojecten' met focus op woon(her)bestemming. Daarmee snij ik een veel voorkomende herbestemmingsvorm aan. Het thema 'kleine totaalprojecten' indachtig wordt gemikt op middelgrote dossiers, het dossiersegment dat niet via de standaardprocedure wordt bediend. Ik stel voor om voor deze oproep ook het budget te verdubbelen tot 10 miljoen euro.

Dit voorstel is doorvertaald in een **ministerieel besluit**, bestaande uit een generiek document met de algemene juridische verwijzingen, een bijlage met het voor deze oproepenronde geldende jury-reglement en een bijlage met duiding over het oproepthema. Het duidingsdocument heeft een vast stramien en omvat een set vaste variabelen (de focus, het beschikbare budget, de 'vork' van betoelaagbare kosten, de samenstelling van de jury, het gewicht van de criteria en bijzondere dossiervereisten) en een overzicht van het procedureverloop.

In antwoord op het voor het overige gunstige advies van de **Inspectie van Financiën** met betrekking tot het ontwerp van ministerieel besluit en de bijlagen, leg ik deze afwijking van de kalender voor aan de Vlaamse Regering.

3. LANCERING OPROEPENRONDE 2023

Na deze mededeling lanceer ik de hogervermelde oproep, wat in toepassing van het Onroerenderfgoedbesluit jaarlijks op uiterlijk op 1 oktober moet zijn gebeurd.

De Vlaamse minister van FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED,

Matthias DIEPENDAELE